

Vragen gesteld door de leden der Kamer, met de daarop door de regering gegeven antwoorden

3186

Vragen van de leden **Von Martels** en **Peters** (beiden CDA) aan de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid over *het bericht «Aanpassing Arbobesluit 7.23d werkbakken leidt tot meer ongevallen»* (ingezonden 4 mei 2020).

Antwoord van Staatssecretaris **Van Ark** (Sociale Zaken en Werkgelegenheid) (ontvangen 18 juni 2020).

Vraag 1

Bent u bekend met het bericht «Aanpassing Arbobesluit 7.23d werkbakken leidt tot meer ongevallen», d.d. 29 april 2020?¹

Antwoord 1

Ja.

Vraag 2 en 3

Wat is uw reactie op de kritiek die de Vereniging Verticaal Transport (VVT) heeft op de interpretatie van het Ministerie van SZW op de Europese richtlijn 2009/104/EU? Waarom interpreteert het Ministerie van SZW de richtlijn zo, dat de keuze van het arbeidsmiddel belangrijker is dan de keuze voor de meest veilige oplossing?

Hoe kan de nieuwe tekst in Arbobesluit 7.23d stellen dat een wettelijk toegestaan middel altijd moet worden ingezet als dit technisch en veilig kan ongeacht of dit hogere risico's kent dan de inzet van een werkbak, terwijl deze interpretatie in strijd is met Europese richtlijnen en de Nederlandse Arbowet?

Antwoord 2 en 3

Met de voorgenomen wijziging van artikel 7.23d van het Arbobesluit is de mogelijkheid gecreëerd om een arbeidsmiddel, dat niet bestemd en ingericht is voor het vervoer van personen, in te zetten als er geen geëigende arbeidsmiddelen en/of werkmethodes zijn om de plaatsen veilig te kunnen bereiken.

¹ Vereniging Verticaal Transport, 29 april 2020 (<https://www.verticaaltransport.nl/documents/nieuws-items/2020-04-29-aanpassing-arbobesluit-7.23d-werkbakken-leidt-tot-meer-ongevallen.xml?lang=nl>)

De inzet van werkbakken voor het vervoer van personen, aan hijswerktuigen welke uitsluitend zijn ingericht en bestemd voor vervoer van goederen, is in beginsel verboden. Grondslag hiervoor is de EU-richtlijn 2009/104/EG. Hijskranen bestemd voor goederenvervoer, zijn niet uitgerust met de essentiële veiligheids- en gezondheidseisen zoals bedoeld in EU richtlijn 2006/42/EG, waarmee machines bestemd en ingericht voor personenvervoer (moeten) zijn uitgerust. Door het ontbreken van die essentiële veiligheids- en gezondheidseisen kunnen er veiligheids- en gezondheidsrisico's ontstaan, die bij specifiek voor personenvervoer bestemde en ingerichte machines wel geborgd zijn. Behalve dat dergelijk gebruik tot veiligheids- en gezondheidsrisico's kan leiden, werkt het concurrentieverstorend ten opzichte van bedrijven die wel geëigende arbeidsmiddelen of werkmethodes toepassen, en kan het op termijn innovatie doen stagneren. Niet voor niets is het gebruik van hijskranen voor vervoer van personen in beginsel verboden. Dat was al zo en dat blijft het uitgangspunt.

De EU-richtlijn 2009/104/EG laat in artikel 3.1.2 van bijlage II op onderdelen ruimte aan lidstaten om arbeidsmiddelen die niet voor het hijsen of heffen van werknemers zijn ontworpen toe te staan, mits passende maatregelen om de veiligheid te borgen worden genomen. Dat heeft geleid tot artikel 7.23d van het Arbeidsomstandighedenbesluit. Het oude artikel 7.23d bood de mogelijkheid om in zeer uitzonderlijke gevallen te mogen afwijken van dit verbod. Daarbij lag sterk de nadruk op het incidentele en kortdurende karakter van de werkzaamheden. Werkzaamheden die jaarlijks vaker dan een enkele keer voorkwamen of per keer langer duurden dan vier uren, waren niet toegestaan. Door die tijdsbeperking konden er situaties ontstaan waarin sprake was van op zich noodzakelijke werkzaamheden die echter niet binnen de kaders van de toenmalige regelgeving, op een veilige wijze verricht konden worden. Met de wijziging van artikel 7.23d is deze tijdsbeperking losgelaten. Daarmee is de mogelijkheid om een werkbak en of werkplatform aan een hijswerktuig in te zetten verruimd.

Het is overigens goed om te weten dat fabrikanten voor het vervoer van personen in werkbakken aan hijskranen, een typekeur kunnen aanvragen. Dan moeten er zodanige voorzieningen worden aangebracht in de samenstelling van werkbak en hijskraan dat deze voldoet aan de essentiële veiligheidsvereisten zoals bedoeld in EU-richtlijn 2006/42/EG ten behoeve van het vervoer van personen. In die gevallen zouden werkbakken en hijskranen zonder restricties ingezet kunnen worden. Deze weg stond ook al open voor de introductie van het nieuwe artikel 7.23d.

Vraag 4

Bent u niet bang dat door dit nieuwe besluit de inzet van meer risicovolle arbeidsmiddelen zal toenemen en dit leidt tot onveilig werken met meer ernstige ongevallen en slachtoffer? Wat gaat u hier tegen doen?

Antwoord 4

Een belangrijke aanleiding om artikel 7.23d Arbobesluit aan te passen is de noodzaak het onterecht en onveilig gebruik van werkbakken terug te dringen. Hijskranen, bestemd voor goederenvervoer, zijn namelijk niet uitgerust met de essentiële veiligheids- en gezondheidseisen, bedoeld in EU-richtlijn 2006/42/EG, waarmee machines bestemd en ingericht voor personenvervoer, (moeten) zijn uitgerust. Hierdoor kunnen veiligheids- en gezondheidsrisico's ontstaan. Zoals eerder aangegeven, voor situaties waar geen geëigende arbeidsmiddelen en/of werkmethodes zijn om de plaatsen veilig te bereiken is de inzet van hijskraan met werkbak of werkplatform nu onder strenge voorwaarden toegestaan. De voorwaarden (het opstellen van een werkplan, inclusief het oordeel van een gecertificeerde veiligheidskundige en melding bij ISZW) dwingen de werkgever tot een scherpe afweging van de noodzaak van de inzet van werkbakken of werkplatforms en, indien die inzet noodzakelijk blijkt, te zorgen voor veilige voorzieningen en werkuitvoering.

Vraag 5

Bent u bekend met het feit dat er door TNO geen verschil is geconcludeerd in het veiligheidsrisico bij het vervoeren van personen in een werkbak op hoogte in vergelijking met elk ander wettelijk toegestaan arbeidsmiddel?

Antwoord 5

Zoals ik in mijn brief van 27 september 2018 (Kamerstuk 25 883, nr. 336) heb aangegeven toont het onderzoek van TNO aan dat de veiligheidsrisico's bij de inzet arbeidsmiddelen, die geschikt zijn voor het vervoer van personen, over het algemeen lager zijn dan bij de inzet van een werkbak aan een hijskraan. De veiligheidsrisico's van een werkbak aan een hijswerktuig zijn volgens TNO hoger dan bij een wettelijk toegestaan arbeidsmiddel.

Vraag 6

Kunt u verklaren hoe het mogelijk is dat er bij de onderbouwing en noodzaak van het ontwerpbesluit, van artikel 7.23d, de risico's van het werken met een werkbak door u als (zeer) hoog worden omschreven, terwijl de uitkomsten van het RIVM, dat in opdracht van het Ministerie van SZW hier onderzoek naar heeft gedaan, aantonen dat, op basis van de ongevalstatistieken in de periode 1998 tot en met 2017, er nauwelijks of zelfs geen ernstige ongevallen met werkbakken hangende in een kraan hebben plaatsgevonden en de risico's in werkelijkheid laag tot gemiddeld zijn?

Antwoord 6

Ik heb in 2018 aan het Rijksinstituut voor Volksgezondheid en Milieu (RIVM) gevraagd in kaart te brengen wat bekend is over de werkmethode werkbak aan een hijskraan en of deze werkmethode een rol speelt bij ongevallen tijdens de sanering van asbestdaken. Verder is aan het RIVM gevraagd om een overzicht te geven van de aard van de ongevallen die voorkomen bij het saneren van asbestdaken. Het RIVM doet in haar onderzoek geen uitspraak over de relatieve risico's van de verschillende werkmethoden. De suggestie dat een bepaalde werkmethode veiliger of onveiliger zou zijn op basis van het onderzoek van het RIVM, is daarom onjuist.

Vraag 7

Wat is uw reactie op de stijgende kosten oplopend tot meer dan 42 miljoen euro op jaarbasis als gevolg van het nieuwe Arbobesluit 7.23d en de extra aangescherpte maatregelen? En hoe verhouden deze zeer hoge kosten zich ten opzichte van de aantoonbaar lage risico's van de inzet van een werkbak hangende in een kraan?

Antwoord 7

Ik sta voor de veiligheid van de werknemers. De aanpassing van het Arbobesluit maakt het mogelijk om onder bijzondere en strenge voorwaarden te werken met een werkbak of werkplatform hangende aan de hijskraan van een hijskraan welke niet bestemd en ingericht is voor personenvervoer. De noodzaak om met een werkbak of werkplatform aan een hijskraan veilig te werken moet worden aangetoond in een door de werkgever op te stellen schriftelijk werkplan, inclusief het oordeel van een gecertificeerde veiligheidskundige als bedoeld in artikel 2.7 Arbobesluit en moet worden gemeld aan de toezichthouder. De bijzondere voorwaarden ten aanzien van het werkplan leveren een beperkte administratieve last op nu dit werkplan kan worden gecombineerd met een op de concrete situatie toegespitste risico-inventarisatie en evaluatie.

Onduidelijk is waar de VVT het bedrag van 42 miljoen op baseert. Om werkgevers tegemoet te komen en de regeldrukkosten te beperken is in overleg met de sector een leidraad ontwikkeld waarmee werkgevers beter kunnen inschatten of een bepaalde opdracht in aanmerking komt voor de inzet van een werkbak of werkplatform en welke risico reducerende maatregelen voor de hand liggen.

In de praktijk is het mogelijk dat bepaalde werkzaamheden, op verschillende locaties, waarbij de omgevingsfactoren identiek zijn, zodanig vergelijkbaar zijn dat een werkplan dat is opgesteld en beoordeeld door de gecertificeerde hogere veiligheidskundige voor al deze gelijke werkzaamheden toepasbaar is. Als dit werkplan in alle gevallen in overeenstemming is met de feitelijke situatie ter plaatse, aard en de inrichting van het bouwwerk waar de werkzaamheden zullen worden verricht en de gegeven omgevingsfactoren, voldoet dat ook aan de voorschriften in artikel 7.23d, derde lid. Ik roep sectoren op om hier verder invulling aan te geven.

Vraag 8

Hoe verhoudt zich de verscherping van maatregelen in het nieuwe Arbobesluit 7.23d tot de aangenomen motie Bisschop c.s.² die de regering verzoekt te zorgen dat veilig gebruik van werkbakken aan hijskranen bij sanering mogelijk wordt en, indien nodig, vrijstelling te geven dan wel de regelgeving aan te passen?

Antwoord 8

Met de voorgenomen wijziging van artikel 7.23d van het Arbobesluit heb ik invulling gegeven aan de aangenomen motie en is de mogelijkheid gecreëerd om een arbeidsmiddel, dat niet bestemd en ingericht is voor het vervoer van personen, in te zetten als er geen geëigende arbeidsmiddelen en/of werkmethodes zijn om de plaatsen veilig te kunnen bereiken ook in andere situaties dan bij asbestsanering. Met andere woorden met het nieuwe artikel 7.23d zijn de mogelijkheden tot het toepassen van werkbakken aan hijskranen verruimd.

Vraag 9

Kunt u deze vragen beantwoorden voor het Algemeen Overleg Externe Veiligheid, gepland in juni 2020?

Antwoord 9

Dat is helaas niet gelukt.

² Kamerstuk 25 883, nr. 308.